

Rekenkamercommissie Wijdmeren

Onderzoek Integraal jeugdbeleid Gemeente Wijdmeren

Januari 2014.

Inhoudsopgave onderzoek Integraal jeugdbeleid gemeente Wijdemeren

	Blz.
1. Algemeen	03
1.1 Inleiding	03
1.2 Wettelijk en beleidskader	03
1.3 Regierol gemeente	04
1.4 Beleid in nota Integraal Jeugdbeleid 2009-2013	04
2. Doel van het onderzoek	05
3. Normenkader	05
4. Onderzoeksaanpak	06
5. Bevindingen	07
5.1 Deelvraag inhoud	07
5.2 Deelvraag organisatie	08
5.3 Deelvraag participatie	09
5.4 Deelvraag financiën	10
5.5 Resultaten van het beleid	10
5.6 Bevindingen raadscommissie Maatschappelijke en Sociale Zaken	11
6. Toetsing bevindingen aan het normenkader en beantwoording centrale onderzoeksvragen	15
7. Conclusies	17
8. Aanbevelingen	18
9. Bestuurlijke reactie Burgemeester en wethouders	19
10. Nawoord rekenkamercommissie	21
Bijlagen	
A. Lijst van interviews	22
B. Documenten	23

Rapport onderzoek Integraal Jeugdbeleid Gemeente Wijdmeren.

1. Algemeen.

1.1. Inleiding.

In het Werkprogramma 2012-2014 van de rekenkamercommissie werd een onderzoek naar het jeugdbeleid van de gemeente Wijdmeren in het vooruitzicht gesteld. De gemeente is sinds 2009 bezig met de uitvoering van de beleidsnota Integraal Jeugdbeleid 2009-2013. De bevindingen van de rekenkamercommissie uit dit onderzoek kunnen de gemeenteraad van dienst zijn bij de vaststelling van de geplande nieuwe beleidsnota voor de komende vijf jaren.

Na een algemeen deel bevat dit rapport een beschrijving van het doel van het onderzoek en de onderzoeksaanpak, de bevindingen uit het onderzoek, de conclusies uit die bevindingen en aanbevelingen.

1.2. Wettelijk en beleidskader

Het jeugdbeleid van de gemeente Wijdmeren vloeit voor een deel voort uit de eigen ambitie van de gemeente, gebaseerd op lokale onderzoeken en gesprekken met de jeugd. Voor een ander belangrijk deel vloeit dit beleid voort uit opdrachten van de landelijke overheid, geformuleerd in verschillende wetten en maatregelen. Deze wetten leggen de verantwoordelijkheid van een aantal taken alsook de regierol voor de uitvoering van dit beleid nadrukkelijk bij de gemeente neer. Het wettelijke en beleidskader van het jeugdbeleid van de gemeente is terug te vinden in de volgende documenten:

- Nota Integraal Jeugdbeleid 2009-2013 (hierna : nota Integraal Jeugdbeleid).
- Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV 2003)
- Wet op de Jeugdzorg (2005)
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO, 2007)
- Wet op de Leerplicht (1969)
- Wet op Kwalificatieplicht (2007)
- Wet op de Regionale Meld- en Coördinatiepunten (WRMC, 2007)
- Wet Onderwijsachterstanden 1993
- Wet Publieke Gezondheid 2008.
- Kabinetsbesluit Centrum voor Jeugd en Gezin 2007, (het wetsvoorstel Jeugdwet van 2010 is nog in behandeling; invoering daarvan wordt verwacht in 2015)
- Rijksregeling Stimulering Brede School, Sport en Cultuur, 2009.

1.3. Regierol gemeente.

De wetgever heeft de regierol voor de uitvoering van het jeugdbeleid neergelegd bij de gemeente. Ook zijn, in het kader van de jeugdzorg, wettelijk de volgende vijf taken aan de gemeente toegekend:

- Informatie en advies:
informatie geven aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien.
- Signalering:
het vroegtijdig signaleren van problemen door instellingen uit jeugdgezondheidszorg en onderwijs.
- Toeleiding naar hulp:
toegang bieden tot het gemeentelijk hulpaanbod en toeleiden naar voorzieningen aan de hand van de 'sociale kaart'.
- (Licht) pedagogische hulpverlening:
verlenen van pedagogische hulp, zoals maatschappelijk werk en coachen van jongeren, hulpverlening.
- Coördinatie van zorg:
coördineren van zorg in het gezin op lokaal niveau.

1.4. Beleid in nota Integraal Jeugdbeleid

De gemeente noemt in de nota Integraal Jeugdbeleid met name als problemen, waaraan ze het hoofd wil bieden alcoholgebruik, gewichtsproblemen (obesitas), rondhangende jongeren (overlast), zwervende jongeren en criminaliteit.

De gemeente richt zich hierbij op drie domeinen die van vitaal belang zijn voor de ontwikkeling van de jeugd namelijk:

- jeugd en gezin;
- jeugd en school/werk;
- vrije tijd, sport, cultuur en participatie.

De gemeente verwacht dat het gemeentelijk beleid in de Nota Jeugdbeleid blijvend bijdraagt aan de ontwikkeling van kinderen naar jong volwassenen, die zelfstandig hun leven vorm kunnen geven en, waar zij dat willen, actief deelnemen aan de lokale samenleving in de gemeente Wijdmeren.

De activiteiten zoals die worden opgenomen in de uitvoeringsplannen van de nota Integraal Jeugdbeleid dienen deze visie te ondersteunen.

De gemeente stelt zich tot doel het jeugdbeleid integraal aan te pakken. Dit betekent dat de gemeente de jeugd van 0 tot 18 jaar als doelgroep neemt, alle sectoren waar deze jeugd zich bevindt wil bestrijken en de taak op zich neemt om - als centrale regisseur - alle spelers op dit terrein tot een samenhangende inzet en samenwerking te brengen.

Bij de uitvoering van dit beleid steunt de gemeente op de regionale samenwerking met andere gemeenten en regionale instellingen zoals de GGD, de regionale meld- en coördinatiepunten in het onderwijs, de scholen, de welzijnsinstelling Versa, de UWV, de opvangorganisatie Vang –Jeugd(OOGZ), de politie en het bureau Halt.

Het jeugdbeleid wordt deels uit rijks- en provinciemiddelen en deels uit eigen middelen van de gemeente gefinancierd.

2. Doel van het rekenkameronderzoek.

Het doel van het onderzoek is vast te stellen in hoeverre de gemeente er in geslaagd is het jeugdbeleid effectief uit te voeren. In dat verband zal het onderzoek in het bijzonder gericht worden op de resultaten van het jeugdbeleid en de instrumenten die werden ingezet om de jeugdproblematiek effectief het hoofd te bieden. Essentieel daarbij zal het antwoord zijn op de volgende centrale onderzoeksvragen:

1. Vormen de gekozen beleidsprioriteiten en maatregelen het juiste en effectieve antwoord op de door de gemeente vastgestelde problemen?
2. Heeft de gemeente de beleidsprioriteiten in de nota Integraal Jeugdbeleid, zoals neergelegd in zes beleidsmaatregelen, effectief gerealiseerd ?

Naast de centrale onderzoeksvragen zal dit onderzoek ook antwoord geven op de volgende deelvragen:

Inhoud:

- heeft de gemeente uit de vastgestelde jeugdproblematiek de problemen met de grootste urgentie effectief aangepakt?

Organisatie:

- heeft de gemeente een effectieve interne en externe organisatie opgezet om het integrale karakter van het beleid te waarborgen en de aangekondigde beleidsmaatregelen te realiseren?
- heeft de gemeente tijdig noodzakelijke aanpassingen verricht?

Participatie:

- zijn de samenwerkingspartners en de (organisaties van) jongeren in voldoende mate betrokken bij de formulering en uitvoering van de beleidsmaatregelen?

Financiën:

- heeft de gemeente voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de beoogde beleidsmaatregelen?

3. Normenkader.

Bij dit onderzoek zal worden uitgegaan van het volgende normenkader:

- De gemeente heeft de prioriteiten van het jeugdbeleid vastgesteld op basis van kwantitatieve en kwalitatieve inzichten in de feitelijke situatie van de jeugd in Wijdemeren.

- De gemeente heeft het integrale karakter van het beleid effectief uitgewerkt door het vaststellen van de wisselwerking tussen de verschillende onderdelen/sectoren van dit beleid.
- De gemeente heeft in het kader van het integraal jeugdbeleid gezorgd voor een sluitende samenwerking tussen en coördinatie van alle relevante interne en externe spelers op dit beleidsterrein.
- De gemeente heeft de uitvoering van het jeugdbeleid periodiek geëvalueerd om tijdig aanpassingen te plegen.
- Het budget is voldoende om uitvoering van de beleidsvoornemens mogelijk te maken.

4. Onderzoeksaanpak.

Het onderzoek is uitgevoerd conform het Onderzoeksprotocol van de rekenkamercommissie en werd verricht op basis van de beschikbare documenten en gesprekken met jongeren, instellingen, ambtenaren, de portefeuillehouder jeugdbeleid binnen het college en raadsleden.

5. Bevindingen.

Alvorens een antwoord te geven op de twee centrale vragen van dit onderzoek, zal eerst hieronder ingegaan worden op de beantwoording van de deelvragen. Het hoofdstuk begint met de bevindingen naar aanleiding van de deelvragen. Daarna komen de resultaten van het beleid en de uitkomst van een gesprek met leden van de commissie Maatschappelijke en Sociale Zaken aan de orde.

5.1. Deelvraag inhoud

Heeft de gemeente uit de vastgestelde jeugdproblematiek de problemen met de grootste urgentie effectief aangepakt?

Beleidsprioriteiten.

De gemeente heeft zich bij het bepalen van de beleidsprioriteiten en de reikwijdte van het jeugdbeleid gebaseerd op een breed onderzoek onder de jongeren naar hun wensen bij vrijetijdsbesteding en een tweetal gesprekken van de (toenmalige) wethouder met de jongeren en hun ouders..

De prioriteiten die de gemeente heeft vastgesteld zijn gericht op het tegengaan van overlast door hangjongeren, alcohol en drugs, overgewicht (obesitas) en criminaliteit. Verder wordt in de beleidsnota het zwerven door jongeren ook als probleem aangegeven.

Beleidsmaatregelen.

De beleidsmaatregelen die de gemeente in de nota Integraal Jeugdbeleid formuleert zijn:

- instellen van projectgroep overlastbestrijding en vervaardigen van plan van aanpak daarvoor.
- ontmoetingsplaatsen jeugd en jongeren en alternatieven;
- vroegsignalisering en professionalisering peuterspeelzaalwerk;
- activiteitenruimtes jeugd- en jongerenwerk in verschillende kernen;
- jongerencentrum de “Smoes”;
- inzet huidige jeugd- en jongerenwerk en uitbreiding in de verschillende kernen van de gemeente.

Aangezien - op één na - alle maatregelen gericht zijn op de jongeren in de vrije tijd kan daaruit afgeleid worden dat de gemeente groot belang hecht aan een zinvolle creatieve, recreatieve en sportieve invulling van hun vrije tijd.

De gemeente heeft zich tevens - om de situatie van de jeugd positief en breed te beïnvloeden - gericht op drie actievelen: jeugd en gezin, jeugd en school/werk en vrije tijd, cultuur, sport en participatie. Om dit te bereiken betreft de gemeente alle relevante sectoren erbij zoals peuteronderwijs, cultuur, gezondheid, welzijn, opvang, arbeid, sport, publieke ruimte en veiligheid.

Hoewel de gemeente er slechts deels in geslaagd is om alle beoogde activiteitenruimtes en voorzieningen te realiseren stelt de rekenkamercommissie vast dat het overlastprobleem in Wijdmeren onder controle is. Tegen het overmatig alcoholgebruik wordt voorlichting georganiseerd zowel op scholen als daarbuiten (in de kernen) voor de jongeren en hun ouders.

In Wijdmeren is slechts één geval bekend van dakloosheid onder de jongeren. De werkloosheid is - ondanks de economische crisis - zeer beperkt onder de jongeren in Wijdmeren. Tijdens het onderzoek was er sprake van 6 jonge werklozen.

De criminaliteit is incidenteel en beperkt zich tot sporadische individuele gevallen.

5.2. Deelvraag organisatie

Heeft de gemeente een effectieve interne en externe organisatie opgezet om het integrale karakter van het beleid te waarborgen en de aangekondigde beleidsmaatregelen te realiseren?

Interne organisatie.

Binnen de gemeente zelf is de samenwerking en coördinatie tussen alle betrokken functies goed gestroomlijnd.

In de nota Integraal Jeugdbeleid voor 2009-2013 werd aangekondigd dat de gemeente tweejaarlijks uitvoeringsplannen zou maken om indien nodig het beleid gaandeweg bij te kunnen stellen. Deze aanpak werd niet waargemaakt. Wel werd voor de periode 2008-2010 een evaluatie van het jeugdbeleid adequaat uitgevoerd waarbij de evaluatieperiode weliswaar aanving vóór de start van het Integraal Jeugdbeleid voor 2009-2013. Op grond van deze evaluatie werd het beleid aangepast in die zin dat het project jongerenbus als pilot werd gestopt.

Externe organisatie.

Vanwege de breedte van haar opdracht/missie heeft de gemeente - regionaal en plaatselijk - gebruik gemaakt van samenwerkingsverbanden met alle betrokken partners zoals Centrum Jeugd en Gezin, (peuter)scholen, welzijnsorganisaties, GGD, opvang, politie, bureau Halt, sociale dienst en UVW. Door haar spilpositie in en tussen al deze samenwerkingsverbanden is de gemeente in staat om de wisselwerking van de sectoren op elkaar vast te stellen en - indien nodig - te beïnvloeden.

Een zorgpunt hierbij is dat het Signaleringsnetwerk, waarin individuele problemen van jeugdigen besproken worden alsmede de Werkgroep Jeugd en Veiligheid, al een tijd stilstaan. Dit tot ongenoegen van de samenwerkingspartners van de gemeente. De reden van het stilleggen van dit overleg is dat de bespreking van individuele problemen van jeugdigen in het

Signaleringsnetwerk haaks staat op de bescherming van hun privacy. De effectiviteit van de signalering- en casuoverleggen is hierdoor zowel door de partners als de gemeente onvoldoende gebleken. Deze overleggen zijn daarom ook gestopt. Het jeugdveiligheidsoverleg daarentegen functioneert op regelmatige basis (één keer in de zes weken). Wijkagenten, jongerenwerker en overige betrokkenen bespreken regelmatig jeugdoverlast meldingen en stemmen hun interventies en acties op elkaar af. Vanwege het overlastgevend karakter is de verantwoordelijkheid voor dit overleg overgedragen naar het cluster Publieke Veiligheid en Toezicht.

Het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) – gevestigd in het gemeentehuis - werd heel weinig bezocht door gezinnen. De gedachte van de gemeente bij de opzet van het CJG, namelijk dat het aanbod zijn eigen vraag zou scheppen, bleek in de praktijk niet op te gaan. Uiteindelijk hebben zowel de landelijke, regionale als lokale ontwikkelingen ten aanzien van het CJG geleid tot een voortdurende bijstelling van het realisatieplan ‘Centrum voor Jeugd en Gezin Wijdmeren’. Dit heeft geresulteerd in het samenvoegen van de functies om beter te kunnen anticiperen op de jeugdzorgtaken waar de gemeente mee te maken krijgt.

De gemeente heeft zowel intern als extern structureel een sluitende en gestroomlijnde organisatie opgezet. Dit vraagt van de gemeente een continue zorg om tijdelijke stilstand te vermijden en tijdig de noodzakelijke aanpassingen te verrichten. Daar waar noodzakelijk heeft de gemeente – als gevolg van de wensen van jongeren of financiële motieven- (onderdelen van) het jeugdbeleid aangepast. Voorbeelden daarvan zijn het beëindigen van de pilot inzake de jongerenbus, het verlaten van de ambitie om een “voetbalkooi” en tennis-playground aan te leggen en het samenvoegen van de deelfuncties van het CJG in één functie.

5.3 Deelvraag participatie

Zijn de samenwerkingspartners en de (organisaties van) jongeren in voldoende mate betrokken bij de formulering en uitvoering van de beleidsmaatregelen?

De signalen van de samenwerkingspartners worden in voldoende mate serieus genomen door de gemeente bij de uitvoering dan wel de bijstelling van de beleidsmaatregelen. Zo is de GGD bij de opzet en uitvoering van het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) betrokken geweest alsook geïnformeerd over de aanpassing hiervan. Daarnaast vindt in het kader van regionale activiteiten zoals ‘Gooi in beweging’ en ‘Samen aan de slag tegen riskant alcoholgebruik in de G&V’ afstemming plaats met de GGD over de lokale invulling.

Echter, enkele uitvoerders van partnerorganisaties klagen erover dat ze niet voldoende betrokken worden bij de evaluatie van het beleid. Ze stellen, naast het contact tussen de gemeente en hun organisaties op directieniveau, het directe

contact tussen deze uitvoerders (GGD, VVE) en de betrokken gemeenteambtenaren zeer op prijs.

Bij de totstandkoming van het jeugdbeleid heeft de gemeente de jongeren voldoende betrokken. Getuige hiervan zijn de gesprekken welke de toenmalige portefeuillehouder heeft gevoerd met de jongeren en de ouders alsmede de in juni 2010 verrichte een onderzoek naar de vrijetijdsactiviteiten van jongeren. Daarbij is ook gekeken naar de mate waarin jongeren op de hoogte zijn van de plannen binnen de gemeente. De uitkomsten zijn meegenomen in het plan van aanpak ‘Combinatiefunctie in Wijdemeren’ dat eind 2011 tot uitvoering is gekomen. Hierna zijn de jongeren niet meer betrokken geweest bij de uitvoering of de bijstelling van het beleid. Dit wordt zowel door de huidige portefeuillehouder als de raadscommissie MSZ bevestigd. De portefeuillehouder heeft aangekondigd daarin verandering te gaan brengen.

5.4 Deelvraag financiën.

Heeft de gemeente voldoende financiële middelen beschikbaar gesteld voor de realisatie van de beoogde beleidsmaatregelen?

Door bezuinigingen voelde de gemeente zich gedwongen om te korten op de budgetten voor het jeugdbeleid. In dat kader is gekozen voor het schrappen van het budget voor preventieve logopedie.

Anderzijds heeft de gemeente er ook voor gekozen om door de inzet eigen middelen een aantal functies mogelijk te maken. Voorbeelden daarvan zijn het CJG en de combinatiefuncties sport en cultuur. Het oorspronkelijk toegekende aantal uren van 8 bleek bij de evaluatie CJG ontoereikend om te voldoen aan de wensen van de scholen om aldaar vaker spreekuren te houden.

De bezetting van het CJG werd oorspronkelijk gevormd door een tweetal deelfuncties namelijk een consulent en een procesregisseur. Bij de evaluatie van het CJG werden deze deelfuncties per 1 april 2013 samengevoegd tot één functie van 20 uur per week.

Door gebrek aan voldoende middelen was de gemeente niet in staat om alle beleidsmaatregelen te realiseren; voorbeelden daarvan zijn het aanleggen van een “voetbalkooi“ en een tennisplayground.

5.5 Resultaten van het beleid

De rekenkamer stelt vast dat overlast, alcohol en drugs vaak als problemen gesignaleerd worden door verschillende organisaties zoals Versa (de jongerenwerker), de politie en de GGD.

In de praktijk blijkt dat overgewichtproblemen (obesitas), het zwerven en criminaliteit geen noemenswaardig problemen zijn. De rekenkamer is in al de

gesprekken met verschillende actoren in Wijdemeren signalering van overgewichtproblemen niet tegengekomen. Alleen de GGD heeft daar melding van gemaakt. De prioritering door de gemeente van dit probleem is waarschijnlijk meer ingegeven door de landelijke trend en het belang van preventie dan door de werkelijke situatie van de jeugd zoals gesignaleerd door de politie, welzijn- en opvangorganisaties. Volgens Vangnet-jeugd is er sprake van slechts één geval van noodopvang in Wijdemeren. De criminaliteit is volgens de politie minimaal en meestal individueel gerelateerd. Over de effectuering van de in de nota Integraal Jeugdbeleid aangekondigde zes beleidsmaatregelen het volgende.

Overlastbestrijding

De rekenkamer stelt vast dat overlastproblemen in Wijdemeren onder contrôle zijn dankzij de inzet van de gemeente in het algemeen en de opgezette samenwerking tussen de gemeente, de jongerenwerker en de politie (wijkagenten en jeugdagent) in het bijzonder. De jongerenwerker, de wijkagenten en de jeugdagent zijn in continu contact met de jongeren en met elkaar. De jongeren zijn aanspreekbaar en houden zich over het algemeen aan de afspraken.

Ontmoetingsplaatsen en activiteitenruimten

Ondanks de urgentie die de gemeente ten aanzien van deze beleidsmaatregelen tot uitdrukking brengt is de gemeente er slechts voor een deel in geslaagd om de ruimtelijke voorzieningen voor de jongeren in de verschillende kernen te realiseren. De pilot van de mobiele jongerenbus is snel door de gemeente beëindigd omdat deze voorziening niet door jongeren werd gebruikt.

Het jeugdgebouw ‘de SMoeS’ dat aan de Kwakel te Kortenhoef stond is vanwege veiligheidsredenen weggehaald. De bouw van een nieuw ‘de Smoes’ laat nog steeds op zich wachten. De activiteiten van ‘de SMoeS’ zijn vervolgens verplaatst naar de bovenzaal in sporthal de Fuik onder de naam ‘Upstairs’. Door de komst van de combinatiefunctie Sport eind 2011 zijn sport- en sportgerelateerde jeugdactiviteiten in Upstairs aan jongeren aangeboden.

In de Fuik willen de jongeren vaker voetballen dan wordt mogelijk gemaakt door de gemeente. De portefeuillehouder jeugd is echter van opvatting “dat het een taak is voor de gemeente hangjeugd in de wintermaanden de gelegenheid te geven binnen te voetballen. Buiten de wintermaanden moeten ze dat dan buiten doen of lid worden van een voetbalvereniging.”

Er is wel een JOP (jongeren ontmoetingsplek “de Zeecontainer”) gerealiseerd in Kortenhoef. Deze JOP, welke zo nu en dan in bepaalde periodes intensief wordt gebruikt, is inmiddels door brand beschadigd. De jongeren ontmoeten elkaar thans in het winkelcentrum “het Meenthof”. De jongerenwerker spoort jongeren aan om de JOP op te knappen.

In Nederhorst ten Berg is de verbouwing van het centrum de “Spot” inmiddels gerealiseerd. In en rond de Spot wordt sportbuurtwerk aangeboden en kan het WhozNext team (project t.b.v. jongerenparticipatie) gebruik maken van de jeugdruimte. In het kader van de Maatschappelijke stages hebben leerlingen de jeugdruimte beschilderd en is de ruimte zo aantrekkelijk mogelijk gemaakt voor jongeren. Deze ontmoetingsruimte kreeg conform een later besluit van de gemeente een multifunctionele bestemming en wordt aan verschillende bevolkingsgroepen voor gebruik ter beschikking gesteld. Hierdoor, maar ook door de aankleding van de ruimte - die volgens sommige jongeren buiten hen om is geschied- wordt de “Spot” door deze jongeren niet als eigen ruimte gezien. De jongeren komen thans bijeen op een parkeerplaats.

In Oud- en Nieuw Loosdrecht zijn de jongeren aangewezen op hangplekken in deze kernen zoals de Pinkenstal.

Zoals eerder vermeld is het oorspronkelijke plan om een “voetbalkooi” via de Cruijff Foundation en een tennis- playground via de Richard Krajicek Foundation aan te leggen niet uitgevoerd vanwege de hoge kosten.

In Ankeveen wordt het honk voor de jongeren niet meer gebruikt. De jongeren zijn inmiddels ouder dan 18 jaar en trekken eerder toe naar de horecagelegenheden in Hilversum. De horeca in Wijdemeren zien de jongeren – om twee redenen- niet als opportune ontmoetingsplekken: er zijn weinig cafés in Wijdemeren, en de enkele cafés die er zijn worden bezocht door de ouders/ouderen!

Professionalisering peuterspeelzaalwerk

De vroegsignalering en bestrijding van taalachterstand bij jonge kinderen wordt professioneel aangepakt in het kader van de voor- en vroeg- schoolse educatie (VVE). Deze taalachterstand wordt eerder veroorzaakt door sociale factoren (sociaal- economisch milieu) dan door de culturele of etnische achtergrond van de kinderen. Het VVE-beleid is in de gemeente vanaf 2010 intensief vormgegeven. Daarbij zijn zoveel mogelijk leidsters van kinderopvangcentra geschoold in het methodisch en systematisch aanpakken van taalachterstanden. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de overdracht van informatie van kinderopvangcentra naar de scholen. Het is de bedoeling dat scholen via het leerlingvolgsysteem, de taalprestaties van de leerlingen registreren om de effecten van de VVE vast te stellen. Echter, de kinderen die een VVE programma hebben gevolgd zijn nog niet gestart op de scholen om hen te kunnen volgen via het leerlingvolgsysteem. Dit zijn echter wel afspraken die op korte termijn met de scholen gemaakt zullen gaan worden.

Inzet jongerenwerk in de verschillende kernen

De jongerenwerker heeft contact met circa 300 jongeren in alle kernen van Wijdemeren. Ze heeft regelmatig contact met 75 hangjongeren waarvan kleine groepjes af en toe wel voor overlast zorgen. Wanneer knelpunten tussen buurtbewoners en jongeren ontstaan, kunnen bijeenkomsten door de ambulante jongerenwerker worden georganiseerd. Daarbij kunnen thema's als overmatig alcohol- en drugsgebruik aan de orde komen. De jongeren zijn echter wel aanspreekbaar en houden zich aan de afspraken.

De jongerenwerker signaleert wel een overmatig alcoholprobleem bij de jongeren (wodka, whisky). De ouders weten hiervan.

Voorlichtingsbijeenkomsten zullen georganiseerd worden zowel voor de jongeren als hun ouders om hen te confronteren met de gevaren van overmatig alcoholgebruik.

De jongeren waarderen het dat de wethouder af en toe contact met hen zoekt. Ondanks de beleidsvoornemens - zoals verwoord in de nota Integraal Jeugdbeleid - is de jongeren door de gemeente echter geen mogelijkheid geboden om te participeren in beleid/beslissingen die voor/over hen genomen worden. De klachten van de jongeren hierover worden zowel door de portefeuillehouder zelf als door de raadscommissie van Maatschappelijke en Sociale Zaken (MSZ) beaamd.

De jongeren zien zichzelf niet functioneren in een formele setting zoals een jeugdraad of -commissie. Ze stellen het echter op prijs als er minimaal één keer per jaar een ontmoeting plaats vindt tussen de (vertegenwoordigers van de) jongeren uit de verschillende kernen en de gemeente om de situatie van de jongeren en hun wensen te bespreken. Hierdoor voelen ze zich ook mede verantwoordelijk voor de keuze van de activiteiten waarover de gemeente uiteindelijk beslist. Immers, bij het onderzoek naar de wensen van de jongeren in Wijdemeren in 2009-2010 geeft 80% van de jongeren aan dat ze zullen deelnemen aan de activiteiten wanneer deze door henzelf kunnen worden georganiseerd (zie bijlage). Een bijkomend voordeel hiervan voor de gemeente is dat deze dan geen investeringen doet die niet gewenst/gebruikt worden door de jongeren. Dit voorkomt verspilling van publiek geld.

In het kader van het stimuleren van jongerenparticipatie is het CJG jongerenparticipatieproject gestart. Naar aanleiding van de ontwikkelingen in het jeugddomein is het project omgevormd naar een project waarbij de gemeente wil komen tot een digitale communicatievorm waarbij jongeren hun stem kunnen laten horen en de gemeente kunnen adviseren over onderwerpen die hen aan gaan.

5.6 Bevindingen raadscommissie Maatschappelijke en Sociale zaken (MSZ).

De rekenkamercommissie heeft in het kader van dit onderzoek een gesprek gehad met de leden van de raadscommissie MSZ. In de commissie zijn alle

fracties vertegenwoordigd. Als antwoord op de vraag naar hun visie op respectievelijk hun ervaring met de uitvoering van het jeugdbeleid brachten de leden van de commissie twee belangrijke constatering naar voren, namelijk:

- de inspraak en betrokkenheid van de jongeren bij de ontwikkeling en uitvoering van dit beleid is niet goed geregeld van de kant van de gemeente.
- De ontwikkelingen in het gedrag en de wensen van de jongeren gaan tegenwoordig heel snel. Dit geldt ook voor hun communicatiemiddelen en methoden onderling. Met het denken in lange termijn en treffen van structurele voorzieningen voor de jeugd loop je tegenwoordig als gemeente snel het risico de aansluiting bij de jeugd te missen.

Beide constatering maken duidelijk dat een korte communicatielijn met de jeugd de beste garantie voor de gemeente is om adequaat te kunnen reageren op de veranderingen van de situatie en wensen van deze bevolkingsgroep.

6. Toetsing bevindingen aan normenkader en beantwoording centrale onderzoeksvragen.

Hieronder worden de bevindingen getoetst aan het voor dit onderzoek geformuleerd normenkader. Het normenkader is omlijnd.

De gemeente heeft de prioriteiten van het jeugdbeleid vastgesteld op basis van kwantitatieve en kwalitatieve inzichten in de feitelijke situatie van de jeugd in Wijdemeren.

Een op feiten en cijfers gestoelde analyse van de jeugdproblematiek in Wijdemeren ontbreekt. Bovenop de opdracht welke door de landelijke overheid aan de gemeente wordt toegekend met betrekking tot de jeugd heeft de gemeente – ter vaststelling van haar beleidsprioriteiten ten aanzien van deze doelgroep – zich gebaseerd op een uitgebreide verkenning van de behoeften en wensen van de jeugd, door middel van een enquête onder de jongeren van 10-18 jaar, de resultaten van het Spel City Game onder scholieren van basisscholen, een tweetal gesprekken met jongeren en hun ouders en de signalen vanuit de instellingen (zoals de GGD).

De gemeente heeft het integrale karakter van het beleid effectief uitgewerkt door het vaststellen van de wisselwerking tussen de verschillende onderdelen/sectoren van dit beleid.

Hoewel deze wisselwerking in de beleidsnota impliciet verondersteld wordt blijkt uit de praktijk dat de samenwerking die de gemeente tussen de actoren in de verschillende relevante sectoren tot stand heeft gebracht en de spilfunctie die ze daarin en daartussen vervult, een cruciale rol in het corrigeren dan wel stimuleren van de effecten van de ene sector op de andere sector. Voorbeelden daarvan zijn: gezin, onderwijs, cultuur, sport, gezondheid, vrije tijd, arbeidsmarkt en veiligheid.

De gemeente heeft in het kader van het integraal jeugdbeleid gezorgd voor een sluitende samenwerking en coördinatie tussen alle relevante interne en externe spelers op dit beleidsterrein.

De opzet van de samenwerking tussen de verschillende interne en externe spelers op het terrein van de jeugd is sluitend te noemen. Echter door het staken van enkele overleggen (bijvoorbeeld Signaleringsnetwerk en Werkgroep Jeugd en Veiligheid) hapert tijdelijk de onderlinge communicatie tussen de betrokken spelers. Ook geven enkele uitvoerders (peuterspeelzaal, jongerenwerker, de combinatiefunctionarissen en de GGD bijvoorbeeld) aan dat ze - naast het contact van de gemeente met hun directeuren resp. coördinatoren - graag ook

contact met de gemeente op werkniveau hebben om de gemeente direct te voeden met hun signalen.

De gemeente heeft de uitvoering van het jeugdbeleid periodiek geëvalueerd om tijdig aanpassingen te plegen.

De in de beleidsnota aangekondigde twee jaarlijkse uitvoeringsplannen zijn niet gerealiseerd. Wel heeft de gemeente de evaluatie van het jeugdbeleid 2008-2010 adequaat verricht. Naar aanleiding daarvan heeft de gemeente het beleid kunnen bijstellen (stopzetten van pilot jongerenbus bijvoorbeeld). Verder heeft de gemeente de evaluaties van beleidsonderdelen (CJG bijvoorbeeld) aangegrepen om het beleid deels bij te stellen.

Het budget is voldoende om uitvoering van de beleidsvoornemens mogelijk te maken.

Door de bezuinigingen achtte de gemeente zich niet in staat om alle beleidsvoornemens voluit te realiseren. Een voorbeeld is het schrappen van het budget voor preventieve logopedie. De beschikbare uren voor het CJG zijn onvoldoende gebleken om aan de wensen van de scholen inzake meer spreekuren te volden. Door de hoge kosten heeft de gemeente een aantal geplande sportvoorzieningen niet gerealiseerd.

De antwoorden op de twee centrale onderzoeksvragen luiden als volgt.

1. Vormen de gekozen beleidsprioriteiten en maatregelen het juiste en effectieve antwoord op de door de gemeente vastgestelde problemen?

De (zes) beleidsmaatregelen zijn gericht op de volgende drie prioriteiten: het voorkomen van onderwijsachterstand bij kinderen met een zwakke taalkennis, het bevorderen van een zinvolle, creatieve en recreatieve vrije tijdbesteding van de jeugd en ten slotte de begeleiding van jongeren met het oog op het tegengaan van overlast. In de praktijk blijken deze maatregelen in grote mate een effectief antwoord te geven op problemen welke ten grondslag liggen aan deze prioriteiten(bijvoorbeeld overlast).

2.Heeft de gemeente de beleidsprioriteiten in de nota Integraal Jeugdbeleid, zoals neergelegd in zes beleidsmaatregelen, effectief gerealiseerd?

De beleidsmaatregelen zijn grotendeels gerealiseerd. De realisatie van de activiteitenruimten is echter niet over de hele linie geëffectueerd.

7. Conclusies.

De rekenkamercommissie trekt uit bovengenoemde bevindingen de volgende conclusies:

1. De gemeente heeft haar jeugdbeleid – zoals verwoord in de nota Integraal Jeugdbeleid - niet gebaseerd op een analyse van de lokale feiten en cijfers, maar op gesprekken met jongeren in Wijdmeren en enquêtes naar hun wensen.. Ook een expliciete afweging van en tussen de problemen in de verschillende sectoren werd niet gemaakt. Impliciet geven de aangekondigde (6) beleidsmaatregelen wel een afweging weer.
2. Niet alle problemen - in de beleidsnota aangegeven - komen overeen met de feitelijke situatie van de jeugd in Wijdmeren. Dit is het geval van zwerfjongeren en in minder mate van overgewicht (obesitas). Ook de criminaliteit is in de praktijk terug te brengen tot sporadische individuele gevallen.
3. De algemene positie van de jeugd in Wijdmeren is vergeleken met het landelijke beeld in alle sectoren verre van problematisch. De overlast is onder controle.
4. De inzet van de gemeente is praktisch in alle sectoren zichtbaar en grotendeels effectief. Het accommodatiebeleid ten behoeve van jongeren is echter voor een deel (bijvoorbeeld in Kortenhoef “de Smoes”) niet gerealiseerd en is voor verbetering vatbaar. Het accommodatiebeleid is - gelet op de budgettaire situatie en op de fluctuerende behoeften van de plaatselijke jeugd - aan een drastische heroverweging toe. Het ‘verwachtingenmanagement’ heeft in dit geval tekort geschoten.
5. De doelen van de gemeente zijn niet conform het Smart-principe geformuleerd (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden). Hierdoor wordt de gemeente niet bewust geconfronteerd met de werkelijke gevolgen van de aangekondigde besluiten. Bij nader inzien blijken hierdoor sommige beleidsvoornemens(activiteitenruimten) slechts het karakter van algemene wensen te dragen.
6. De participatie van jongeren bij de aanpak van hun behoeften en wensen alsmede bij de beleidsaanpassingen schiet tekort en blijft achter bij de wensen van de jongeren.

7. De continuïteit van de overlegstructuren van de gemeente met de samenwerkingspartners is in een enkel geval problematisch geweest vanwege de passiviteit van de gemeente.

8. Aanbevelingen.

Op basis van het onderzoek en met het oog op het volgende beleidsplan voor het jeugdbeleid voor de komende vier jaar komt de rekenkamer met de volgende aanbeveling aan de gemeenteraad

Verzoek burgemeester en wethouders om:

1. Het jeugdbeleid te baseren op een analyse van de cijfers en feitelijke situatie van de jeugd in Wijdemeren in de verschillende relevante sectoren. Hierdoor krijgt de gemeente een beter en completer inzicht in hun situatie dan op basis van alleen hun wensen.
2. Er rekening mee te houden dat de wensen van de jongeren tegenwoordig snel kunnen fluctueren. Om het juiste inzicht te houden in deze wensen en hierdoor het juiste antwoord (aanbod) daarop te kunnen geven is contact met de jongeren noodzakelijk. Organiseer daarom een periodiek en direct overleg met de jongeren om gelijk tred te houden met de ontwikkelingen in hun positie.
3. Te komen tot een strategische heroverweging van het accommodatiebeleid die gewenst is met het oog op de krappe budgettaire situatie en de fluctuaties in de wensen van jongeren. Dit voorkomt ingebouwde teleurstellingen bij de jongeren respectievelijk onnodige investeringen door de gemeente.
4. Doelen van de gemeente zoveel mogelijk in realistische termen van het smart-principe te formuleren waardoor onhaalbare doelen worden vermeden, hetgeen de slagvaardigheid en geloofwaardigheid van de gemeente ten goede komt.

9. Bestuurlijke reactie college van B&W.

Burgemeester en wethouders van Wijdmeren hebben onderstaande wederhoorreactie op 20 december 2013 onder kenmerk B/19494/130822/MV aan de voorzitter van de rekenkamercommissie gezonden.

Aanleiding

Op 4 november 2013 hebben wij van u het rapport Integraal Jeugdbeleid ontvangen. U nodigt het college hierbij uit een reactie te geven op uw bevindingen, conclusies, alsmede de gedane aanbevelingen. Met veel interesse hebben wij het rapport gelezen en waarderen uw inzet voor het gedegen onderzoek dat u heeft verricht om het rapport op te stellen. Door middel van deze brief geven wij onze reactie op uw rapport. Reactie rapport 'Onderzoek Integraal Jeugdbeleid Gemeente Wijdmeren' Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om een aantal opmerkingen bij het rapport te plaatsen. In het algemeen kunnen wij ons vinden in uw bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Wij willen echter een aantal nuances aanbrenge die het rapport positief kunnen ondersteunen.

Hieronder treft u onze opmerkingen op uw bevindingen:

1. Op blz. 12 geeft u aan dat de opvatting van de wethouder is, dat het een taak van de gemeente is om hangjeugd in de wintermaanden de gelegenheid te geven binnen te voetballen. Dit dient echter in de zomermaanden te zijn, mede om overlast te voorkomen en omdat jongeren met een zomerstop bij de sportvereniging te maken krijgen. Na de zomerperiode gaan we er vanuit dat jongeren zich bij een vereniging kunnen aansluiten.
2. Op blz. 13 gaat u in op de acties die politie en jongerenwerker uitvoeren om overmatig alcohol- en drugsgebruik tegen te gaan. Daarbij willen wij aanvullen dat wijkagenten en jongerenwerker ook gesprekken met ouders aangaan om alcoholproblemen beter bespreekbaar te maken.
3. Ook geeft u op blz. 13 aan dat de gemeente jongeren geen mogelijkheid heeft geboden om jongeren te betrekken in beleid en beslissingen. We willen hierbij echter opmerken dat wij tijdig proberen in te spelen op ontwikkelingen. Zo hebben we het CJG participatieproject omgevormd naar het sociaal lab, waarbij we jongeren betrekken bij het jeugdbeleid en naar digitale vormen zoeken om met jongeren in gesprek te blijven.
4. Wij kunnen ons vinden in uw bevinding op blz. 14, nl. dat de ontwikkelingen in het gedrag en wensen van de jongeren tegenwoordig heel snel gaan. Dit geldt zowel voor de communicatie als het treffen van voorzieningen. Zo veranderen om de twee jaar de samenstelling, gedrag en behoeften van jeugdgroepen in de gemeenten. Dit zie je o.a. terug in het realiseren van een jeugdthunk en de uitstraling en doel dat zo'n plek moet hebben. Om tijdig te kunnen inspelen op de wensen en behoeften van jongeren evalueren we regelmatig en stellen we

plannen regelmatig bij.

5. Op blz.16 geeft u aan dat door hoge kosten een aantal sportvoorzieningen niet is gerealiseerd. We zijn benieuwd op welke sportvoorzieningen dit betrekking heeft. Op blz. 12 geeft u aan dat door de komst van de combinatiefunctionarissen sportgerelateerde jeugdactiviteiten zijn aangeboden. Deze activiteiten zijn gebaseerd op de behoeften van de jongeren.

Hieronder gaan wij in op uw conclusies en aanbevelingen:

1. In uw tweede conclusie geeft u aan dat niet alle problemen die in de beleidsnota zijn aangegeven overeenkomen met de feitelijke situatie van de jeugd in Wijdemeren. U geeft hierbij aan dat dit o.a. het geval is bij overgewicht. Dit spreekt u echter op blz. 11 tegen waarbij u aangeeft dat de GGD hier wel melding van heeft gemaakt. Uit onze cijfers van de GGD blijkt dat in het schooljaar 2009/2010 8,4% van de kinderen een te hoog gewicht had. In totaal is bij 7% van de kinderen matig overgewicht en bij 1,4% obesitas geconstateerd. Daarnaast blijkt dat een hoog gewicht hoger is bij oudere kinderen dan bij jongere kinderen. Dat u deze kinderen niet heeft opgemerkt, kan kloppen omdat ze doorgaans op scholen zitten buiten Wijdemeren. De inzet op het terugdringen van overgewicht is niet alleen door landelijke trends ingegeven, maar ook op lokaal niveau gemeten.

2. U geeft in uw derde conclusie aan dat de overlast onder controle is. Wijdemeren heeft met name te maken met hinderlijke jeugdgroepen. De inzet door de wijkagenten en jongerenwerker maken dat de overlast beperkt blijft.

3. In uw vierde conclusie geeft u aan dat het accommodatiebeleid aan een drastische heroverweging toe is. Vanwege de kosten die een nieuw jeugdcentrum met zich meebrengt is vervangende jeugdruimte gezocht. Dit heeft geresulteerd in Upstairs in Kortenhoeve en een jeugdruimte in het Sociaal Cultureel Centrum in Nederhorst den Berg. Hierover is intensief met jongeren en bewoners gesproken.

4. In uw vijfde conclusie geeft u aan dat sommige beleidsvoornemens slechts het karakter van algemene wensen dragen. Hierbij verwijzen we u graag naar opmerking vier hierboven. De snelle veranderingen bij de jeugd zoals u zelf ook heeft geconstateerd, zijn van invloed op de inrichting van structurele voorzieningen en kunnen daarom nooit helemaal 100% aan alle wensen van de jongeren voldoen.

5. In uw zevende conclusie geeft u aan dat in een enkel geval de continuïteit met de samenwerkingspartners problematisch is geweest. Graag horen wij van u in welk geval dit is geweest zodat wij hier aan kunnen werken.

Tot slot

Wij hopen dat wij u met bovenstaande hebben ondersteund bij de verdere vormgeving van het rapport.

10. Nawoord rekenkamercommissie.

Het verheugt de rekenkamercommissie dat het college van burgemeester en wethouders zich in het algemeen kan vinden in de bevindingen, conclusies en aanbevelingen.

De rekenkamercommissie heeft, zoals gebruikelijk, haar bevindingen in een wederhoorrunde door de ambtelijke organisatie laten toetsen. Op grond van de gemaakte opmerkingen over feiten en cijfers zijn de bevindingen aangepast. Het college maakt desondanks wederom opmerkingen over de feitelijke bevindingen. In één geval, namelijk bij het onderwerp overgewicht bij schoolgaande kinderen, hebben de opmerkingen volgens het college van burgemeester en wethouders consequenties voor de door de rekenkamercommissie getrokken conclusie. In een ander geval, namelijk bij gesignaleerde discontinuïteit met samenwerkingspartners, vraagt het college om een verduidelijking.

De rekenkamercommissie stelt met het college vast dat overgewicht voornamelijk betrekking heeft op kinderen die middelbare scholen in Hilversum bezoeken. Dat verklaart waarom in gesprekken met scholen en andere organisaties in Wijdmeren dit probleem niet onder de aandacht van de rekenkamercommissie werd gebracht.

De samenwerkingspartner die tegenover de rekenkamercommissie een gebrek aan continuïteit in de samenwerking signaleerde, is de jeugdpolitie.

De rekenkamercommissie constateert tenslotte dat burgemeester en wethouders geen nader inhoudelijk commentaar leveren op de afzonderlijke aanbevelingen en volstaan met het hierboven reeds aangehaalde oordeel dat zij zich ‘in het algemeen’ in de aanbevelingen kunnen vinden.

Bijlagen

A. Lijst van interviews:

1. met vertegenwoordigers van gemeente en samenwerkingspartners.

- Centrum Jeugd en Gezin
De heer René Wessels
Mevrouw Rosalinda Jonkvorst

- Onderwijs/Jeugd
Mevrouw E. van de Putten
Mevrouw M. Voorn

- School met achterstandkinderen + voorschoolse educatie:
Mevrouw Annemiek van Weeghel-Lujier.

- Regionaal Platform Jeugd:
De heer Gert-Jan Vreeke (secretaris, beleidsmedewerker gemeente Bussum)

- Sociale Dienstverlening (werkloosheid Jongeren):
Mevrouw Margy Overeynder.

- Combinatiefunctionarissen sport & cultuur:
Mevrouw Hetty Kastelein
De heer Eduard van Winsen

- Vangnet - jeugd (dakloze jongeren):
Mevrouw Hilleris Lambers.

- Politie (probleemjongeren/overlast)
De heer Manuel Kummer(jeugdagent)

- Jongeren in Kortenhoef
Mevrouw Isabelle Klerk (jongerenwerker).

- GGD (gezondheid/obesitas):
Mevrouw Edith Sikking
Mevrouw Selma Alphenaar

- Beleid en coördinatie:
Mevrouw Wietske Heeg (hoofd afdeling Dienstverlening)
Mevrouw Marleen Voorn (Beleidsmedewerker Dienstverlening).

- Wethouder Jeugdbeleid
De heer Joost Boermans
Mevrouw W. A.C.M. van Gelder

2. Gesprek met leden raadscommissie MSZ.

De heer Michiel van Balen (VVD)
De heer Nanne Roosenschoon (D66)
De heer Stan Poels (Groenlinks)
Mevrouw Maria van Schaik (PvdA)
Mevrouw Sandra van Rijkom (PvdA)
Mevrouw Liesbeth Siderius (Siderius)
De heer Martinus Vermeulen (Siderius)
De heer M. Kulkens (DB)

Met kennisgeving afwezig de heer Verbruggen (CDA) en de heer Flameling (GL)

B. Documenten

1. Wetten en rijksbesluiten:

Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV 2003)
Wet op de Jeugdzorg (2005)
Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO, 2007)
Wet op de leerplicht (1969)
Wet op Kwalificatieplicht (2007)
Wet op de Regionale Meld- en Coördinatiepunten (WRMC, 2007)
Wet Onderwijsachterstanden 1993
Wet Publieke Gezondheid 2008.
Kabinetbesluit Centrum voor Jeugd en Gezin 2007, (wetsvoorstel Jeugdwet van 2010 is nog in behandeling; invoering verwacht in 2015).
Rijksregeling stimulering Brede school, sport en Cultuur, 2009.

2. Gemeentelijke documenten:

Beleidsnota Integraal Jeugdbeleid.
Onderzoeksrapport Vrijtijdsactiviteiten “Samen, voor en door Jongeren” 2010.
Notitie VVE in Wijdmeren 2010.
Realisatieplan Centrum Jeugd en Gezin Gemeente Wijdmeren, 2010.
Nota Gezondheidsbeleid Wijdmeren,2008-2012.
Plan van Aanpak Combinatiefuncties in Wijdmeren, 2010.
Nota maatschappelijke stages in Wijdmeren, 2009.
Nota Sportbeleid 2009-2012.

Raadsvoorstel “Bestuurlijk Jeugd Veiligheidsoverleg en Werkgroep Jongeren en veiligheid”2010.

Verordening Maatschappelijke Participatie Schoolgaande Kinderen Gemeente Wijdmeren, 2012.

Regionaal Plan van aanpak Afdoening Alcohol (Bureau halt).

Projectplan “Pilot Versterking Zorg rondom Jeugd Wijdmeren”, 2013.

Evaluatie Jeugdbeleid 2008-2010.

Evaluatie CJG- loket Wijdmeren 2012.

Evaluatie Combinatiefunctie Maatschappelijke stage en Cultuur, 2012.

2. Onderzoeksverslag.

Onderzoek naar vrijetijdsactiviteiten van de jeugd in Wijdmeren

Door de heer Diniali Troncon van Hogeschool Inholland Diemen.

Juni 2010.